

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudce JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **A. M.**, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje**, se sídlem Kounicova 687/24, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 4. 2020, č. j. KRPB-67161-15/ČJ-2020-060022-Z, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 4. 5. 2020, č. j. 33 A 24/2020 – 18,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 4. 5. 2020, č. j. 33 A 24/2020 – 18, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a dosavadní průběh řízení

[1] Dne 27. 4. 2020 žalobce doručil krajskému soudu žalobu proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 4. 2020, č. j. KRPB-67161-15/ČJ-2020-060022-Z, jímž bylo rozhodnuto podle § 129 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, o zajištění žalobce za účelem jeho předání do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie (Nařízení Evropského parlamentu a rady č. 604/2013 ze dne 26. 6. 2013) na dobu 31 dnů ode dne 1. 4. 2020 do 1. 5. 2020.

[2] Součástí podané žaloby byl návrh žalobce na ustanovení zástupce z řad advokátů s odůvodněním, že se nachází v zařízení pro zajištění cizinců, je bez prostředků, nemá žádné znalosti českého práva a velmi omezené znalosti českého jazyka, není schopen bránit svá práva, ani si zajistit potřebnou právní pomoc. Požádal o ustanovení zástupce Mgr. Ladislava Bárty, advokáta se sídlem Purkyňova 6, 702 00 Ostrava. Tento advokát se zabývá cizineckým právem, dojíždí do zařízení pro zajištění cizinců, poskytuje bezplatnou právní pomoc, s případem žalobce byl seznámen a jeho zastoupení považuje žalobce za nejúčelnější a nejehospodárnější.

[3] Krajský soud žádosti žalobce o ustanovení zástupce vyhověl, avšak ustanovil mu Organizaci pro pomoc uprchlíkům. Soud k volbě zástupce shledal, že Organizace pro pomoc uprchlíkům je právnickou osobou poskytující pomoc uprchlíkům nebo cizincům, k čemuž jí stát poskytuje finanční prostředky. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 8. 2005, č. j.

6 Ads 64/2005 - 25, právo na ustanovení zástupce není právem na ustanovení konkrétního zástupce.

II. Kasační stížnost žalobce

[4] Žalobce podal kasační stížnost, ve které navrhl zrušit usnesení krajského soudu a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

[5] V kasační stížnosti zejména uvedl, že soud ustanovil zástupcem Organizaci pro pomoc uprchlíkům, aniž by neustanovení žalobcem požadovaného konkrétního zástupce opřel o rozumné důvody. Přidal i argumenty, proč požadoval ustanovení konkrétního zástupce v daném řízení. Dále rozsáhle citoval závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 8. 2019, č. j. 4 As 149/2019 – 19, které jsou dle něj přílehavé nyní projednávané věci.

[6] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[7] Soud nejprve přistoupil k posouzení, zda v daném případě došlo ke splnění podmínek řízení o kasační stížnosti. Ověřil, že stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti [§ 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)]. V kasační stížnosti, kterou podal včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), uplatňuje přípustné důvody. Dle usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19, se povinné zastoupení v řízení o kasační stížnosti (či další podmínky stanovené k zastupování před Nejvyšším správním soudem dle § 105 odst. 2 s. ř. s.) advokátem neuplatní, směřuje-li kasační stížnost proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jež slouží toliko k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Napadené usnesení, kterým krajský soud zamítl žádost stěžovatele o ustanovení konkrétního zástupce pro řízení o žalobě a pro toto řízení mu ustanovil jiného, než jím požadovaného zástupce, je nepochybně takovým procesním rozhodnutím. Kasační stížnost je tedy věcně projednatelná. Soud posoudil kasační stížnost v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán jejím rozsahem a uplatněnými stížnostními důvody. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[8] Kasační stížnost je důvodná.

[9] Na projednávanou věc beze zbytku dopadají závěry rozsudku č. j. 4 As 149/2019 – 19, citovaného stěžovatelem v kasační stížnosti.

[10] Nejvyšší správní soud v něm mimo jiné uvedl:

[9] Sporná je v projednávaném případě toliko otázka, zda byl krajský soud při rozhodování o ustanovení zástupce povinen přihlídnout k návrhu stěžovatele na ustanovení zástupce Mgr. Ladislava Bárty, advokáta.

[10] Podle rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2009, č. j. 7 As 24/2008 - 141, bude namísto „vyhovět návrhu na ustanovení konkrétního zástupce především tehdy, bude-li takové rozhodnutí opřeno o rozumné a věcné důvody a současně nebude v rozporu s jinými hledisky, které je nezbytné při rozhodnutí o konkrétní osobě zástupce vzít v úvahu. Pokud totiž účastník řízení navrhne konkrétní osobu, která by jej měla zastupovat, obvykle tak činí z důvodů, které pokládá za rozumné a věcně oprávněné.“

[11] Platí tedy, že pokud účastník řízení navrhne ustanovit svým zástupcem konkrétní osobu a zjistí-li soud, že tento návrh je opřeno o rozumné a věcné oprávněné důvody, pak je namísto zpravidla takovému návrhu vyhovět. Důvodem pro nevyhovění návrhu na ustanovení konkrétního zástupce mohou být především okolnosti, které svou povahou či významem převažují nad respektováním rozumných a věcně oprávněných důvodů, které účastník uvedl ve svém návrhu.

[12] *V posuzovaném případě stěžovatel v žalobě uvedl, že Mgr. Ladislav Bárta pravidelně poskytuje právní pomoc v zařízeních pro zajištění cizinců, cizineckou problematikou se zabývá a s případem byl již seznámen. Stěžovatel tak ve svém návrhu uvedl, z jakých rozumných a věcně oprávněných důvodů chce za svého zástupce právě Mgr. Ladislava Bártu. Zároveň podle Nejvyššího správního soudu nejsou známy žádné důvody, které by ustanovení Mgr. Ladislava Bártu bránilo. Argumentu hospodárnosti řízení přitom Nejvyšší správní soud nepřisvědčil. K této otázce totiž už v rozsudku ze dne 13. 3. 2019, č.j. 8 As 37/2019 - 15, konstatoval, že „poukaz na hospodárnost řízení není případný. Smyslem ustanovení zástupce je umožnit účastníku řízení, který nemá dostatečné finanční prostředky, kvalifikované právní zastoupení za účelem zvýšení ochrany jeho práv. Takové zastoupení je pro účastníka řízení bezplatné a zákon předpokládá, že hotové výdaje i odměnu zástupce platí v takovém případě stát. Jestliže v dané věci dospěl městský soud k závěru, že u stěžovatele jsou dány předpoklady pro ustanovení zástupce, je povinen zástupce ustanovit. Při úvaze o osobě zástupce pak skutečnost, že stát bude případně muset platit odměnu resp. hotové výdaje ustanoveného zástupce, nemůže být důvodem převažujícím nad zájmem stěžovatele na zastoupení konkrétním zástupcem, jestliže je jeho návrh podložen rozumnými a věcnými důvody jako je tomu v projednávané věci. Nad rámec uvedeného Nejvyšší správní soud dodává, že z odůvodnění usnesení městského soudu není zřejmé, v čem by úspora státu spočívala, jestliže městský soud vycházel z toho, že náklady na ustanovení advokáta jsou hrazeny z prostředků státu a činnost organizace je financována z „veřejných prostředků“, tedy zřejmě rovněž z prostředků státu“ (shodně argumentoval Nejvyšší správní soud také v rozsudku ze dne 11. 1. 2018, č.j. 5 As 330/2017 - 19).*

[13] *V návaznosti na citovaný rozsudek i pro nyní projednávanou věc platí, že náklady na ustanovení advokáta jsou hrazeny z prostředků státu, přičemž činnost organizace je rovněž financována z dotace na základě projektu SIRIUS, registrační číslo AMIF/5/01, tedy také z veřejných prostředků. Proto není zřejmé, a nevysvětluje to ani krajský soud, v čem by měla spočívat případná hospodárnost a účelnost žalobního řízení v případě ustanovení organizace.*

[11] V projednávané věci krajský soud ve svém odůvodnění toliko uvedl, že Organizace pro pomoc uprchlíkům je právnícká osoba financovaná státem. Soud je však přitom povinen vážít (rozumné) důvody uvedené žalobcem, svědčící o tom, proč žádá ustanovit konkrétního zástupce, s okolnostmi věci a dalšími zjištěnými skutečnostmi, které by převážily (mohly převážit) nad důvody uváděnými žalobcem. To se v projednávané věci nestalo a usnesení krajského soudu je proto nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

IV. Závěr a náklady řízení

[12] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že stěžovatelovy námitky jsou důvodné, a proto kasační stížnosti vyhověl, usnesení krajského soudu dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[13] V dalším řízení bude krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu a odstraní vytýkanou nepřezkoumatelnost svého usnesení. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. června 2020

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu